

RÁMMAKONVENŠUVDNA SUODJALAN DIHTE NÁŠUVNNALAŠ UNNITLOGUID

Jearaldagat & Vástádusat

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Mii rámmakonvenšuvdna lea?

— Rámmakonvenšuvdna suodjalan dihte našuvnnalaš unnitloguid šattai gustovažžan 1998 ja lea viiddis riikkaidgaskasaš šiehtadus suddjen dihte vuoigatvuođaid olbmuide geat gullet našuvnnalaš unnitloguide.

Manne gohččoduvvo rámmakonvenšuvdnan?

— Teaksta rámmakonvenšuvdnii dáhkida indiviida vuoigatvuođaid nugo dievasmahtti geatnegasvuođat mat galget gudnejahttot stáhtain. Váikko konvenšuvdna lea lágalaččat geatnegahtti riikkaidgaskasaš láhka, de sátni “rámma” čalmmustahttá saji konvenšuvdnastáhtaide heivehit muhtin konvenšuvnna njuolggadusain riikka erenoamáš dillái našuvnnalaš lágaid ja ráđđehusa politihka ektui.

” ... pluralistalaš ja duohta demokrátalaš servodat ii galgga dušše gudnejahttit ehtalaš, kultuvrralaš, gielladieđalaš ja oskkolaš identitehta juohke olmui mii gullo našuvnnalaš unnitlohkui, muhto maid ráhkadit heivvolaš eavttuid nu addá vejolašvuođaid sidjiide cealkit, doalahit ja ovddidit iežaset identitehta ...

Gii suodjaluvvo rámmakonvenšuvnna?

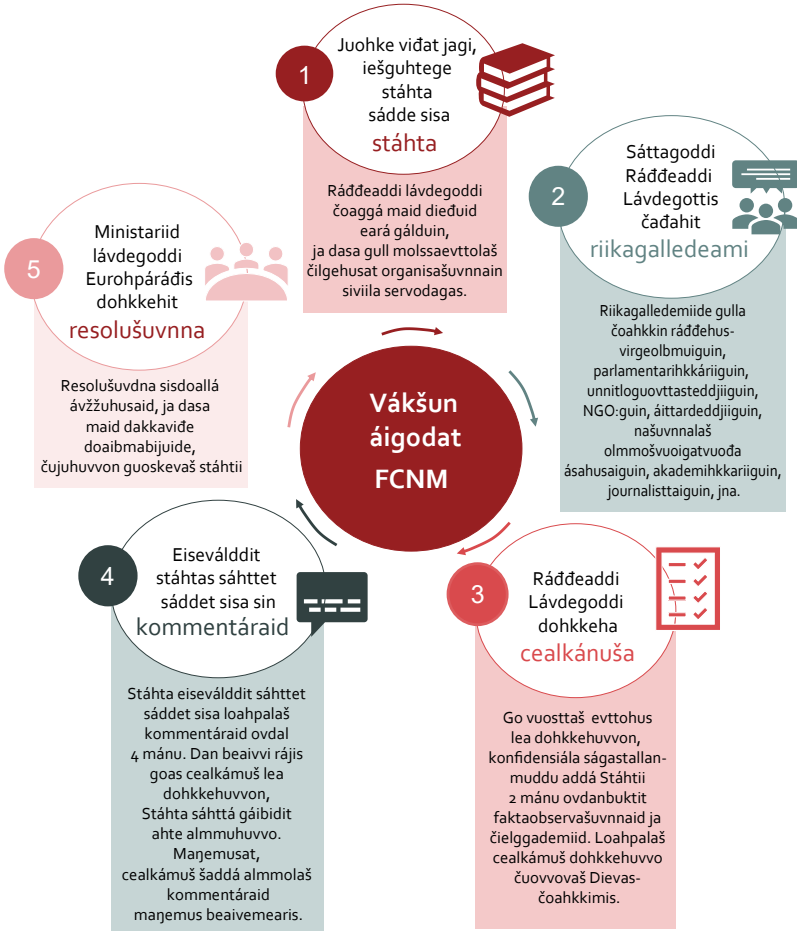
— Rámmakonvenšuvdna ii sisdoala makkárga meroštallama “našuvnnalaš unnitlogus”. Iešguhtege konvenšuvdnastáhtas lea árvvoštallanmarginála meroštallat makkár joavkkut galget gullat konvenšuvdnii sin guovllus. Dát meroštallan ferte leat eahpe-vealaheaddji, dahkkon buori doaivagiin ja almmolaš prinsihpaid riikkaidgaskasaš lágaid jelgii, ja dasa gulla prinsihppa ieš-identifiseren.

— Prinsihppa ieš-identifiseremii oaivvilda ahte indiviidain lea riekti ieš mearridit jus háliidit gieđahallot dego gullevaččat našuvnnalaš unnitlohkui. Goitge, sin mearrádus ferte leat vuođđuduvvon objektiivvalaš eavttuid mielde čadnon sin identitehtii, nugo sin oskui, gillii, árbevieruide ja kultuvrralaš árbái.

— Stáhtain leat sierralágan lahkonanvuogit našuvnnalaš unnitloguid meroštallamii rámmakonvenšuvnna vuođul: gáržžes lahkonanvuogis, ovdamearkka dihte, listtu árbevirolaš joavkkuiguin geat ávkkáiduvvet rámma konvenšuvnna suodjaleamis; gitta eanet rabas lahkonanvuohki, go geavahit artihkkaliidkonvenšuvnna heiveheaddji vuogi mielde viiddes mánggabealat joavkkuide.

Movt vákšu rámmakonvenšuvnna?

Ministariid Lávdegoddi Eurohpárádis vákšu rámmakonvenšuvnna ovttas Ráđđeaddi Lávdegottiin rámmakonvenšuvdnii, orgána mas leat 18 bealátkeahkes áššedovdi.

” ... Eurohpá rievdadeaddji historjjá lea čájehan ahte suddjen našuvnnaš unnitloguin lea dehálaš stabilitehtii, demokrátalaš sihkarvuhtii ja ráffái dán kontineanttas ...

**Vuoigatvuođat indiviiddaide geat gullet
našuvnnalaš unnitloguide**

**& Dievasmahtti geatnegasvuođat maid Stáhtat
galget gudnejahttit**

**Rahpasit beassat cealkit etnalaš, kultuvrralaš,
gielladieđalaš, oskolaš identitehtaid** - li vealahuvvot -
Ovddidit **beaktilis dásseárvvu** - Doalahit ja ovddidit
unnitloguid kultuvrraid, oskkuid ja gielaide - Ovddidit
interkultuvrralaš gulahallama ja suddjet olbmuid
geat gullet unnitloguide vašis ja veahkaválddis - Návddašit
friddjavuođa čoahkkanaddat searvvástallat, cealkit
jurdagiid, oamedovddu ja osku - Ovddidit mángabealát
mediasaji sáddemiiguin unnitlogugielaide ja doarjut
unnitlogumediaid - Geavahit unnitlogugielaid **gielaide**
oktavuođain eiseválddiiguin guovlluin gos árbevirolaččat
dahje stuorra logut našuvnnalaš unnitlogut leat orrun -
Čájehitpersovdnamaid,báike-namajaearátopográfalaš
indikašuvnnaid unnitlogu- gielaide - Dahkat **oahpahusa**
vejolažžan buohkaide ja ovddidit interkultuvrralaš
máhtu - Oahpahit unnitlogugillii ja unnitlogugielaid
birra, priváhta ja almmolaš skuvllain - Sáhttit váikkuhit
almmolaš mearrádusaide áššiin mat váikkuhit
olbmo gullevašvuođa našuvnnalaš unnitloguide - Searvat
kultuvrralaš, sosiála ja ekonomalaš eallimis - li
stuibmidit gáržžidan dihte unnitloguid vuoigatvuođaid -
Ovddidit unnitloguvuoigatvuođaid bilaterála, multilaterála
ja rádjerasttildeaddji ovttasbargguid bokte

Gos olbmot geat gullojit našuvnnaš unnitloguide leat suodjaluvvon rámmakonvenšuvnnaš?

— Rámmakonvenšuvdna lea fámus 38 stáhtain*. Erenoamáš vákšunsoahpamuš čadnon Kosovo^{**} gávdno Ovttastuvvon Našuvnna Interimstivragohččosis Kosovos (UNMIK).

► Stáhtat geat leat áššáiosolaččat rámmakonvenšuvnnaš

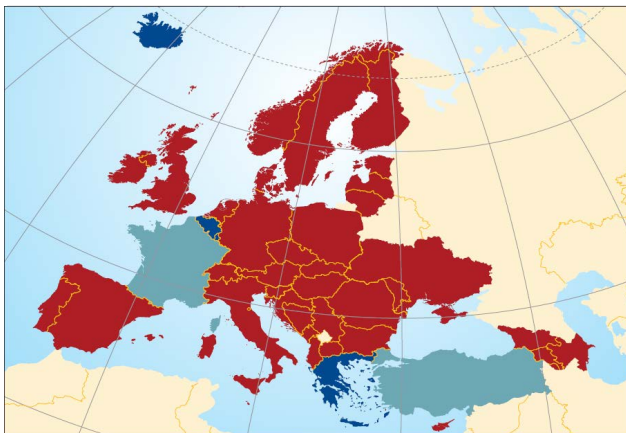
Albania	Estlánda	Malta	Serbia
Armenia	Suopma	Moldova	Slovakia
Lulliriika	Georgia	Montenegro	Slovenia
Azerbaižán	Duiska	Nederlánda	Espánnja
Bosnia-Hercegovina	Ungar	Nuorta Makedonia	Ruotta
Bulgaria	Irlánda	Norga	Šveica
Kroatialaš	Itália	Polska	Ukraina
Kyproslaš	Latvia	Portugal	Stuorra-Británna
Čekkia	Liechtenstein	Románia	
Danmárku	Litauen	San Marino	

► Stáhta geat leat vuolláičállán muhto eai leat ratifiseren rámmakonvenšuvnna

Belgium	Islánda
Greklánda	Luxembourg

► Stáhtat geat eai leat vuolláičállán eaige ratifiseren rámmakonvenšuvnna

Andorra	Monaco
Frankriika	Türkiye (Turkija)

* Ruošša federašuvdna lei soahpamuša oassebealli stáhtas 1998 rájes 2024 rádjái.

** Visot referánsat Kosovo, váikko lea guovlu, ásašusat dahje álbmot, dán teavsttat galgá ipmirduvvot ollislaš ovttaláganvuodain Ovttastuvvon Našuvnna Sihkkarvuodaráđi Resolušuvnnain 1244 ja váikkuheami haga Kosovo stáhtusii.

” ... ráhkadeapmi birrasis gierdivašvuodain ja gulahallamiin lea dárbbášlaš nu ahte kultuvrralaš mánggabelátvuohka galgá leat gáldun ja oassin, ii bieđganeapmái, muhto riggodahkan juohke servodahkii ...

DIEĐUT

Oktavuohhta:

Čállingoddi rámmakonvenšuvdnii Suodjalan dihte našuvnnalaš unnitloguid

Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
minorities.fcnm@coe.int

www.coe.int/minorities

Eanet dieđut NGO rolla birra:

www.coe.int/en/web/minorities/role-of-ngos

www.coe.int

Eurohpáráđdi lea kontineantta njunoš olmmošlaš vuoigatvuodaid organisašuvdna. Das leat 46 miellahttostáhta, ja dasa gullet buot miellahtut Eurohpálaš ovttagas. Buot Eurohpáráđi miellahttostáhtat leat vuolláičállán Eurohpálaš konvenšuvnna olmmošlaš vuoigatvuodaid váras, soahpamuš hábmehuvvon suddjet olmmošlaš vuoigatvuodaid, demokratiija ja riektestáhtaprinsihpa. Eurohpálaš duopmostuollu olmmošlaš vuoigatvuodaid váras vákšu konvenšuvnna implementerema miellahttostáhtain.

